OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
Nuorisotyön ja –politiikan vastuualue
Kulttuuriasiainneuvos Seija Astala 14.9.2017

EDUSKUNNAN TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Asia: E 139/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Nuoriso; Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevasta oikeudellisesta kehyksestä sekä asetusten (EU) N:o 1288/2013, (EU) N:o 1293/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1306/2013 sekä päätöksen N:o 1313/2013 muuttamisesta; EJ 23/2017 vp

Euroopan komissio antoi 7.12.2016 tiedonannon Euroopan solidaarisuusjoukoista, joiden tavoitteena on tarjota kaikille nuorille (17-30-vuotiaat) mahdollisuus osallistua solidaarisuustoimintaan EU:n alueella suorittamalla 2-12 kuukauden mittainen jakso joko vapaaehtois- tai ammatillisessa toiminnassa (harjoittelupaikat, työtilaisuudet). Solidaarisuusjoukkojen ensimmäisessä vaiheessa toiminta on rahoitettu kahdeksasta eri EU-ohjelmasta.

Komission tavoitteena on, että 100 000 nuorta olisi liittynyt solidaarisuusjoukkoihin vuoteen 2020 mennessä. Tällä hetkellä rekisteröityneitä nuoria on n. 36 000. Osallistuvat organisaatiot ovat suoraan yhteydessä nuoriin ja suorittavat valinnan. Komission mukaan noin 250 järjestöä on ottanut nuoriin yhteyttä, mutta yhteydenottojen tuloksista tai järjestöjen toimialoista ei ole tietoa. Eniten kiinnostusta on ollut Italiassa (6 307), Espanjassa (5 698), Portugalissa (3 227), Saksassa (2 403) ja Ranskassa (2 043) eli toisaalta korkea. Suomalaisia nuoria on rekisteröitynyt 307.

Käsittelyvaihe

Euroopan komissio antoi ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 30.5.2017.

Asiaa käsitellään parhaillaan neuvoston nuorisotyöryhmässä puheenjohtajamaan Viron johdolla. Puheenjohtajamaan tavoitteena on saavuttaa yleisnäkemys asiasta koulutus-, kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluneuvostossa 20.11.2017.

Euroopan komission tavoitteena on, että asetusta sovellettaisiin jo 1.1.2018 lähtien.

Puheenjohtajamaa on esittänyt eräitä artikloja koskevan kompromissiesityksen 8.9. ja sitä käsitellään nuorisotyöryhmän kokouksessa 14.-15.9. Solidaarisuusjoukkojen rahoitusta koskevat luvut on tarkoitus käsitellä lokakuussa.

Suomen keskeisiä tavoitteita asetusehdotuksen käsittelyssä

Asetusehdotuksen käsittelyssä Suomi on pitänyt tärkeänä, että Euroopan solidaarisuusjoukkojen rahoitus toteutettaisiin EU:n nykyisen rahoituskehyksen kokonaistasoa kasvattamatta ja mahdolliset

rahoituksen uudelleen kohdentamiset toteutettaisiin kyseisten ohjelmien ja rahoitusinstrumenttien ensisijaisia tavoitteita vaarantamatta.

Suomi on tukenut komission ehdotusta käyttää hyväksi olemassa olevia rakenteita ja erityisesti Erasmus+ -ohjelman toimeenpanossa kehitettyjen käytäntöjen hyödyntämistä.

Suomi on painottanut solidaarisuusjoukkoihin osallistuvien nuorten oikeuksien turvaamista ja eri toimijoiden velvollisuuksien ja vastuiden määrittämistä toiminnan kaikissa vaiheissa.

Solidaarisuusjoukkojen toiminnalla ei tulisi vääristää työmarkkinoiden toimintaa eikä haitata tai korvata olemassa olevaa palkkatyötä. Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaan perustuvan työjakson tulisi perustua kansallisessa työlainsäädännössä säädettyyn määräaikaiseen työsopimukseen ja sen tekemiselle asetettuihin edellytyksiin. Osallistujaorganisaation maksaman palkan työntekijälle tulisi määräytyä kansallisen lainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisesti. Asetusehdotuksessa ehdotetun harjoittelun osalta tulisi noudattaa neuvoston maaliskuussa 2014 antamaa suositusta harjoittelun laatupuitteista.

Suomi on pitänyt tärkeänä, että Euroopan solidaarisuusjoukkojen tarjoamat toimintajaksot olisivat laadukkaita ja mahdollistaisivat nuorten jaksojen aikana hankkiman osaamisen ja taitojen tunnustamisen epävirallisen ja arkioppimisen validointia koskevan neuvoston suosituksen mukaisesti (annettu joulukuussa 2012).

<u>Asetusehdotuksen käsittelyssä ilmenneitä kysymyksiä</u>

Komissio ehdottaa Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaan osoitettavien määrärahojen kokonaismääräksi 341,5 miljoonaa euroa kolmivuotiskaudeksi 2018-2020. Kolme neljäsosaa Euroopan solidaarisuusjoukkojen talousarviosta rahoitettaisiin eri ohjelmista tehtävillä uudelleenkohdennuksilla. Myönnettävästä rahoitustuesta on suuntaa-antavasti varattu 80 prosenttia vapaaehtoisjaksoihin ja 20 prosenttia harjoittelu- ja työjaksoihin. Suurin osa rahoituksesta tulisi Erasmus+ -ohjelmasta. Yhteensä 191,8 milj. euroa Erasmus+ -ohjelman Eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun rahoitukseen vuosiksi 2018-2020 varatusta 281 milj. euron kokonaissummasta siirrettäisiin solidaarisuusjoukkojen rahoitukseen.

Useat jäsenmaat ovat ilmaisseet huolensa vapaaehtoistoiminnan, työn ja harjoittelun väisen suhteen hämärtymisestä ja mahdollisesta työmarkkinoiden vääristymisestä solidaarisuusjoukkotoiminnan seurauksena. Komission näkemyksen mukaan solidaarisuusjoukkojen volyymi on niin pieni, että sillä ei ole työmarkkinavaikutuksia. Epävirallisten tietojen mukaan Euroopan parlamentin raportoija harkitsee esittävänsä palkallisten harjoittelu- ja työpaikkojen jättämistä ehdotuksen ulkopuolelle.

Keskustelua on aiheuttanut myös solidaarisuusjoukkotoiminnan maantieteellinen kattavuus. Komission ehdotuksen mukaan osallistuminen solidaarisuusjoukkoihin olisi mahdollista ainoastaan EU:n jäsenvaltioille. EU:n ulkopuoliset maat voisivat osallistua toimintaan kahdenvälisten sopimusten perusteella. Jäsenmaiden näkemyksen mukaan kahden rinnakkaisen järjestelmän hallinnoiminen aiheuttaisi tarpeetonta byrokratiaa kansallisille viranomaisille ja kansallisille ohjelmatoimistoille. Vapaaehtoistoiminnan osalta EU:n ulkopuolisten maiden osallistuminen

ohjelmaan vastaisi Erasmus+/EVS:n käytäntöjä. Ammatillisen lohkon osalta tilannetta on tarkasteltava erikseen.

On myös tärkeä arvioida huolellisesti miten EU:n jäsenvaltioiden välisen yhteistyön siirtäminen Erasmus+ -ohjelmasta vaikuttaisi ohjelman nuorisoluvun rahoituksen kehittymiseen ja ohjelman painopisteisiin sekä nykyisellä että tulevalla ohjelmakaudella.

Asetusehdotukseen liittyy sekä periaatteellisia että käytännöllisiä kysymyksiä, jotka vaativat lisäselvitystä ennen kuin asetusehdotuksesta voidaan päästä yksimielisyyteen.